

14.01.2008/27

VERGİDEN İSTİSNA KIDEM TAZMİNATI, ÇOCUK VE AİLE YARDIMI İLE ÖZEL SİGORTALILARA YAPILAN ÖDEMELERDE İSTİSNA SINIRI

ÖZET : 2008 yılında uygulanacak kıdem tazminatı, çocuk yardımı tutarları ve ssk taban ve tavan ücretleri ile ölüm, doğum yardımları, evlenme yardımları ve yolluklar gibi SSK primine tabi olmayan ödeme tutarları.

A- Kıdem Tazminatı

Kıdem tazminatına ilişkin yasal düzenleme, 4857 sayılı İş Kanununun Geçici 120'nci maddesi uyarınca halen yürürlükte olan 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesinde yer almaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesi uyarınca kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulacaktır. Kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklı olduğundan ve bugüne kadar Kıdem Tazminatı Fonu'na ilişkin kanun çıkarılmadığından halen kıdem tazminatının 1475 sayılı Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ödenmesi gerekmektedir.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçmemektedir.

Bir başka deyişle, kıdem tazminatının hesaplanmasında üst sınır getirilmiştir.

Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanununun 25/7'inci maddesinde 1475 ve 854 sayılı Kanun'lara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanun'a göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz) gelir vergisinden istisna edilmiştir.

5 Ocak 2008 tarih ve 26747 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2008/13055 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01 Ocak 2008 tarihinden itibaren memur maaşlarına uygulanacak, memur maaş katsayısı ile memuriyet taban aylığı katsayısında değişiklik yapılmıştır; 1 Ocak 2008 tarihinden geçerli olmak üzere; Memur Maaş katsayısı ve Memuriyet Taban Aylığı Katsayısı aşağıdaki gibi olmuştur.

Katsayılar	01.01.2008-30.06.2008
Memuriyet Katsayısı	0,049486
Memuriyet Taban Aylığı Katsayısı	0,65283

Yeni katsayı rakamlarına göre ve Ocak/2008 ayındaki mevcut kanuni düzenlemelere göre Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna ödenen aylık alındığında, dikkate 2008 01/01/2008-30/06/2008 döneminde geçerli olacak Kıdem Tazminatı Tavanı aşağıdaki olmaktadır.

01/01/2008 - 30/06/2008 Dönemi Kıdem Tazminatı Tavanı

$[1.500 + 8.000] \times 0,049486$	470,12
$1.000 \times 0,65283$	652,83
$500 \times 0,049486$	24,74
$[1.500 + 8.000] \times 0,049486 \%200$	940,23
Toplam	2.087,92

Bu durumda, 01/01/2008 tarihinden itibaren, Gelir Vergisinden istisna edilecek kıdem tazminatı tutarı, 2087,92 YTL olmaktadır.

Böylece kıdem tazminatı tavanı; 2005-2008 yılları arasında aşağıdaki gibi olmaktadır.

01.01.2005 - 30.06.2005 tarihleri arasında	1.648,90 YTL
01.07.2005 - 31.12.2005 tarihleri arasında	1.727,15 YTL
01.01.2006 - 30.06.2006 tarihleri arasında	1.770,63 YTL
01.07.2006 - 31.12.2006 tarihleri arasında	1.857,44 YTL
01.01.2007 - 30.06.2007 tarihleri arasında	1.960,69 YTL
01.07.2007 - 31.12.2007 tarihleri arasında	2.030,19 YTL
01.01.2008 - 30.06.2008 tarihleri arasında	2.087,92 YTL

B- Çocuk Yardımı

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23/4'üncü maddesinde hizmet erbabına ödenen çocuk zamlarının Gelir Vergisinden istisna olduğu ancak, bu zamların devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlasının vergiye tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda, 2008 yılında uygulanacak katsayı rakamlarına göre **01/01/2008-30/06/2008 tarihleri arasında geçerli olacak gelir vergisinden istisna olacak çocuk zammı tutarları; aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.**

01/01/2008-30/06/2008 Tarihleri Arasında

		YTL
Tek Çocuk İçin		
0-6 yaş grubu	$500 \times 0,049486 =$	24,74
6 yaş üstü	$250 \times 0,049486 =$	12,37
Birden fazla çocuğu olanlar		
Çocuklardan iki veya daha fazlası 0-6 yaş grubunda olanlar	$24,74 \times 2 =$	49,49
Çocuklardan biri 0-6 yaş grubunda olanlar için	$24,74 + 12,37 =$	37,11
Çocukların tümü 0-6 yaş grubunun üstünde olanlar	$12,37 \times 2 =$	24,74

C-SSK Taban ve Tavan Ücretler

Bilindiği üzere, 506 sayılı SSK'nın maddelerinin önemli bir kısmı, 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe girecek olan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu ile yürürlükten kaldırılmıştı. Ancak, 29 Aralık 2006 tarih ve mükerrer 26391 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5565 sayılı 2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 30/4'üncü maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun yürürlüğü 01/07/2007 tarihine, 20/05/2007 tarih ve 26527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9/5/2007 tarihli ve 5665 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 1. maddesiyle 1/1/2008'e ertelenmişti.

Bu defa 28/12/2007 tarihli ve 26740 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14/12/2007 tarihli ve 5724 sayılı 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 28 inci maddesiyle 5610 sayılı Kanununun yürürlük tarihi "1/6/2008" olarak değiştirilmiştir. Bu nedenle, herhangi bir değişiklik yapılmadığı takdirde, 30/06/2008 tarihine kadar, 506 sayılı SSK uygulaması devam edecektir.

Bu durumda, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 78'inci maddesinde "bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre 16 yaşından büyükler için belirlenen günlük asgarî ücret; üst sınırı ise günlük asgarî ücretin 6,5 katı" olarak belirlendiğinden 2008 yılında dönemler itibariyle SSK primine esas taban ve tavan ücreti aşağıdaki gibi olmaktadır.

Sınırlar	01.01.2008 - 30.06.2008	
	Günlük (YTL)	Aylık (YTL)
Taban Ücret (alt sınır)	20,28	608,4
Tavan Ücret (üst sınır)	131,82	3.954,6

3308 sayılı Meslek Eğitimi Kanununun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca aday çırak, çırak ve işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin yaş durumlarına göre tespit olunan asgari ücretlerin %50'si sigorta primlerinin hesabına esas tutulduğundan, 01/01/2008-30/06/2008 döneminde itibariyle bunların sigorta primlerine esas kazanç tutarı, aşağıdaki gibi olmaktadır.

Çırak, Aday Çırak ve Öğrencilere Ödenen Asgari Ücrette SSK Primine Esas Kazanç	01.01.2008 - 30.06.2008	
	Brüt Günlük (YTL)	Brüt Aylık (YTL)
16 yaşından büyükler için	10,14	304,2
16 yaşını doldurmamışlar için	8,59	257,7

Günlük kazançları alt sınırın altında olan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları üst sınırdan fazla olan sigortalıların günlük kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Sigortalının kazancı, alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka **ait sigorta primlerinin tümünü işveren ödemek zorundadır.**

Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu madde uyarınca tespit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, prim farkı, **sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.**

D-Sigorta Primlerine Tabi Olmayan Ödemeler:

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacağı, bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemelerin prime tabi tutulacağı öngörülmüştür. Bu hüküm uyarınca;

- **Ölüm,**
- **Doğum yardımları,**
- **Evlenme yardımları,,**
- **Yolluklar,**
- **Kıdem,**
- **İhbar tazminatları,**
- **Kasa tazminatları,**
- **Aynî yardımlar,**

prime esas kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır. Ayrıca; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek olan;

- **Yemek Yardımları**
- **Çocuk zamları,**
- **Aile zamları,**

da prime esas kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kanunda tanınan bu yetkisini kullanarak, 29 Ocak 2004 tarih ve 25361 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta Primlerinin Hesabına Esas Tutulacak Kazançların Aylık Tutarının Tespitinde Nazara Alınmayacak Olan Yemek Parası ile Çocuk ve Aile Zamlarının Günlük ve Aylık Tutarlarının Tespitine İlişkin Tebliğde düzenleme yapmıştır. Söz konusu Tebliğ'e göre prime esas kazancın tespitinde dikkate alınmayacak çocuk ve aile zamları aşağıdaki gibi belirlenecektir.

1-Yemek Yardımları

Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin isyerinde veya müştemilatında yemek verilmemesi şartıyla fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak 16 yaşından büyükler için her yıl belirlenen günlük asgari ücretin % 6'sının yemek verilecek olan gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarının aylık sigorta primine esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmaması, dolayısıyla bu tutardan sigorta primi kesilmemesi gerekmektedir.

Dönem	Günlük Asgari Ücret (YTL)	Günlük Asgari Ücretin % 6'sı	Yemek Parası Ödenen Gün Sayısı	Prime Esas Kazançta Dikkate Alınmayacak Tutar
01/01/2008-30/06/2008	20,28	1,22	G	1,22XG
01/07/2008-31/12/2008	21,29	1,28	G	1,28XG

2-Çocuk Zamları

Sigortalıya çocuk zammı adı altında yapılan ödemelerden **iki çocuğa kadar (iki çocuk dahil)** çocukların 18 yaşını, orta öğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğretim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olmaları şartıyla veya **çalışamayacak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocukları ile yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukları için, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın iki çocuğu geçmemek kaydıyla çocuk başına her yıl 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %2'si oranındaki tutarının aylık sigorta primine esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmaması, dolayısıyla bu tutardan sigorta primi kesilmemesi gerekmektedir.**

Dönem	Aylık Asgari Ücret (YTL)	Aylık Asgari Ücretin % 2'si	Bir Çocuk İçin (YTL)	İki Çocuk İçin (YTL)
01/01/2008-30/06/2008	608,4	12,17	12,17	24,34
01/07/2008-31/12/2008	638,7	12,77	12,77	25,55

3-Aile Zamları

Sigortalılara aile zammı adı altında yapılacak ödemelerin, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın, sigortalının eşinin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak çalışmaması ve buralardan gelir veya aylık almaması durumunda, her yıl 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %10'u oranındaki tutarının aylık sigorta primine esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmaması, dolayısıyla söz konusu miktardan sigorta primi kesilmemesi, dolayısıyla bu tutardan sigorta primi kesilmemesi gerekmektedir.

Dönem	Aylık Asgari Ücret (YTL)	Günlük Asgari Ücretin % 10'u	Aile Yardımı (YTL)
01/01/2007-30/06/2006	608,4	60,84	60,84
01/07/2007-31/12/2007	638,7	63,87	63,87

4-Yemek Paraları, Çocuk ve Aile Zamlarının Yıllık Ödenmesi

Sigortalılara yemek parası ile çocuk ve aile zamlarının yıllık olarak bir defada ödenmesi halinde bulunacak aylık tutarının 12 katını geçmemesi şartıyla defaten yapılan bu ad altındaki yıllık ödemeler de sigorta priminden muaf tutularak, sigorta primi kesilmeyecektir.

5-Kazançların Sigorta Primine Esas Kazanç Alt Sınırının Altında Kalması

Yukarıda ne şekilde hesaplanacağı belirtilen yemek parası ile çocuk ve aile zamlarının, sigorta primine esas kazanç toplamından indirilmesinden sonra geriye kalan sigorta primi kesilecek kazanç toplamının, prime esas kazanç alt sınırının altında kalması halinde, 506 sayılı Kanununun 78 nci maddesi gereğince sigorta primine esas kazanç alt sınırının altında sigorta primi ödenemeyecek olması nedeniyle sigorta primine esas kazanç altı sınırı ile sigortalının kazancı arasındaki fark tutara ilişkin sigorta primlerinin tümünün işverence karşılanması gerekmektedir

E-ÖZEL SİGORTA ŞİRKETLERİNCE ÖDENEN EMEKLİ AYLIĞI VE İKRAMİYESİNDE GELİR VERGİSİNDEN MÜSTESNA TUTARLAR

GVK'nun 23'ncü maddesinin 11 numaralı bendinde, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen aylıkların toplamı (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil), en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki farkın ücret olarak vergiye tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemede yer alan istisna uygulamasında en yüksek devlet memuruna ödenen en yüksek emekli aylığı tutarının 01/01/2008 -

30/06/2008 dönemi için **3.819,93 YTL** olarak dikkate alınması gerekmektedir.

GVK'nun 25/3 maddesinde 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan ödemeler en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tâbi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif sandıklardan gerek aynı sandıktan muhtelif zamanlarda yapılan ikramiye, tazminat ve toptan ödemeler topluca dikkate alınması gerektiği hüküm altına alındığından, söz konusu maddede düzenlenen istisna uygulamasında en yüksek devlet memuruna ödenen en yüksek emekli ikramiyesi tutarının 01/01/2008 - 30/06/2008 dönemi için **62.637,72 YTL** olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Saygılarımızla...